
STRATEGICZNY PRZEGLĄD BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

GŁÓWNE WNIOSKI I REKOMENDACJE DLA POLSKI

WARSZAWA 2012

STRATEGICZNY PRZEGLĄD BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

GŁÓWNE WNIOSKI I REKOMENDACJE DLA POLSKI

WARSZAWA 2012

Opracowanie i redakcja: Zespół Biura Bezpieczeństwa Narodowego

Wydawca: Biuro Bezpieczeństwa Narodowego
ul. Karowa 10, 00-315 Warszawa

Adres redakcji:
ul. Karowa 10, 00-315 Warszawa
e-mail: redakcja@bbn.gov.pl
<http://www.bbn.gov.pl>
tel.: 22 695 18 77

Numer ISBN 978-83-60846-15-5

Nakład 400 sztuk

Kopiowanie całości bądź części możliwe jest tylko za zgodą redakcji.

Oddano do druku w grudniu 2012 r.

Projekt, DTP, druk i oprawa:
Pracownia C&C Sp. z o.o.
www.pracowniacc.pl

Spis treści

Słowo wstępne	3
Diagnoza Polski jako podmiotu bezpieczeństwa. Interesy narodowe i cele strategiczne	4
Ocena i prognoza środowiska bezpieczeństwa. Scenariusze kształtowania się warunków bezpieczeństwa	6
Strategia operacyjna (koncepcja działań strategicznych) – możliwe opcje	7
Strategia preparacyjna (koncepcja przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego) – możliwe opcje	8
Zasadnicze rekomendacje Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego	9
Myśl przewodnia Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego	12
Wykaz osób zaangażowanych w SPBN	13

Słowo wstępne

Strategiczny Przegląd Bezpieczeństwa Narodowego (SPBN) był pierwszym tego typu przedsięwzięciem w Polsce. Dokonano w nim całościowej oceny stanu bezpieczeństwa narodowego oraz sformułowano strategiczne wnioski dotyczące pożądanego kierunku i sposobów działania państwa w tej dziedzinie oraz przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego.

Przegląd przeprowadzono w czterech etapach: samoidentyfikacji strategicznej, obejmującej diagnozę państwa jako podmiotu bezpieczeństwa; oceny strategicznego środowiska bezpieczeństwa; formułowania koncepcji działań strategicznych, określającej sposób osiągania celów strategicznych w danych warunkach (środowisku) bezpieczeństwa oraz formułowania koncepcji przygotowań strategicznych, określającej sposób utrzymywania i transformacji systemu bezpieczeństwa narodowego.

Rezultaty Przeglądu zostały zawarte w raporcie Komisji, który przedstawiono Prezydentowi RP Bronisławowi Komorowskiemu. 8 listopada 2012 r. przyjęła je jednogłośnie Rada Bezpieczeństwa Narodowego.

1. Diagnoza Polski jako podmiotu bezpieczeństwa. Interesy narodowe i cele strategiczne

Geopolityczne położenie Polski między Zachodem a Wschodem jest najważniejszym strategicznym czynnikiem kształtującym od wieków tożsamość narodową i państwowość polską oraz wynikające z nich interesy narodowe i cele strategiczne.

Składniki potencjału strategicznego:

- potencjał *ustrojowo-polityczny* – zasady ustrojowe Konstytucji RP stwarzają ramy do określenia interesów i celów strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa;
- potencjał *obronny* – adekwatny do prognozowanych zagrożeń i wyzwań. Największa jego część, Siły Zbrojne RP, wymaga dokończenia profesjonalizacji, zwiększenia zdolności operacyjnych poprzez wprowadzenie nowoczesnego uzbrojenia i wyposażenia do wojsk, podniesienia poziomu wyszkolenia oraz konsolidacji organizacyjnej;
- potencjał *ochronny* – stoi przed szeregiem trudnych wyzwań. Należą do nich m.in.: szeroko rozumiana przestępczość zorganizowana, terroryzm (w tym cyberterroryzm) oraz nielegalna migracja. Nadmierna liczba służb i rozproszony nadzór komplikują koordynację oraz osłabiają spójność działań służb i straży;
- potencjały *społeczny i gospodarczy* w zróżnicowany sposób wpływają na definiowanie interesów narodowych oraz celów strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa. Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy państwa powinien zapewnić odpowiednie zasoby i zdolności dla systemu bezpieczeństwa państwa. Czynnikiem pozytywnym jest rozwój gospodarki. Ograniczająco działa stan finansów publicznych, wynikający z ogólnej nierównowagi sektora finansowego. Negatywny wpływ może mieć sytuacja demograficzna kraju.

Katalog interesów narodowych i celów strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa ustalony został w wyniku uszczegółowienia podstawowych interesów narodowych i funkcji państwa ujętych w art. 5 Konstytucji RP.

KATALOG INTERESÓW NARODOWYCH ORAZ CEŁÓW STRATEGICZNYCH W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWA

Interesy narodowe		Cele strategiczne w dziedzinie bezpieczeństwa	
Konstytucyjne (art. 5 Konstytucji RP)	W dziedzinie bezpieczeństwa (gotowość i zdolność zabezpieczenia interesów konstytucyjnych)	Cele operacyjne (kierunki działań – gotowość)	Cele preparacyjne (zakres przygotowań – zdolności)
Istnienie niepodległego, w nienaruszalnych granicach, państwa polskiego (państwo)	W dysponowaniu skutecznym narodowym potencjałem bezpieczeństwa (gotowość i zdolność odstraszenia, obrony i ochrony)	Prowadzenie aktywnej polityki wykorzystywania szans i uprzedzającego redukowania ryzyk w dziedzinie bezpieczeństwa	Budowa, utrzymanie i transformacja zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego, w tym podsystemu kierowania oraz podsystemów wykonawczych (operacyjnych i wsparcia)
	Członkostwo w wiarygodnych systemach bezpieczeństwa międzynarodowego	Utrzymywanie ładu konstytucyjnego oraz wewnętrznej stabilności państwa	Wkład we wzmocnienie zdolności obronnych NATO oraz budowę zdolności obronnych UE
Wolne i bezpieczne życie obywateli (obywateli i społeczeństwo)	Swoboda korzystania przez obywateli z praw i wolności człowieka, bez szkody dla bezpieczeństwa innych osób i bezpieczeństwa państwa	Udział w budowie i utrzymywaniu przez organizację bezpieczeństwa, których Polska jest członkiem, operacyjnej gotowości do działania w wymiarach: polityczno-decyzyjnym, planistycznym i szkoleniowym	Utrzymywanie narodowych zdolności do udziału w obronie sojuszników oraz operacjach ekspedycyjnych
	Ochrona indywidualna obywateli i zbiorowa ludności przed losowymi i celowymi zagrożeniami dla ich życia i zdrowia oraz przed naruszeniem, utratą lub degradacją dysponowanych przez nich dóbr (materialnych i niematerialnych)	Udział w międzynarodowych wysiłkach na rzecz redukcowania źródeł zagrożeń, w tym w międzynarodowych operacjach bezpieczeństwa	Udział w międzynarodowych wysiłkach na rzecz redukcowania źródeł zagrożeń, w tym w międzynarodowych operacjach bezpieczeństwa
Rozwój społeczno-potencjału państwa, z uwzględnieniem dziedzictwa narodowego (zasoby niematerialne)	Bezpieczne warunki rozwoju i potencjału społecznego i gospodarczego RP	Eliminowanie źródeł zagrożeń dla swobody korzystania z praw i wolności oraz konsekwentne ściganie i karanie sprawców wykroczeń przeciwko tej swobodzie	Doskonalenie regulacji prawnych w dziedzinie zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i bezpieczeństwa publicznego
	Zrównoważony rozwój potencjału gospodarczego państwa, z uwzględnieniem m.in. ochrony środowiska naturalnego (zasoby materialne)	Utrzymywanie wysokiej gotowości planistycznej, szkoleniowej i operacyjnej do szybkiego reagowania na zagrożenia kryzysowe (indywidualne dla obywateli i zbiorowe dla ludności oraz ich dóbr)	Organizowanie, wyposażanie oraz szkolenie służb i instytucji odpowiedzialnych za zapewnienie swobody korzystania z praw i wolności obywatelskich
	Bezpieczne warunki rozwoju i potencjału społecznego i gospodarczego RP	Ochrona podmiotów (ogniw) potencjału społecznego i gospodarczego przed destrukcyjnym oddziaływaniem zewnętrznych i wewnętrznych zagrożeń w czasie pokoju, kryzysu i wojny	Doskonalenie zasad, procedur oraz zdolności współdziałania podmiotów (ogniw) społecznych i gospodarczych potencjału państwa ze służbami odpowiedzialnymi za ich ochronę i obronę
	Spoleczne i gospodarcze wsparcie bezpieczeństwa narodowego RP	Informacyjne, edukacyjne, kulturowe, naukowo-techniczne, finansowe, energetyczne, infrastrukturalne, materiałowe i inne wsparcie działań operacyjnych ogniw systemu bezpieczeństwa narodowego	Opracowanie obowiązujących strategii, planów i programów przygotowania (utrzymanie i doskonalenie) zdolności podmiotów (ogniw) społecznych i gospodarczych państwa do funkcjonowania w czasie kryzysu i wojny, w tym realizacji zadań wsparcia operacyjnych ogniw systemu bezpieczeństwa narodowego

2. Ocena i prognoza środowiska bezpieczeństwa. Scenariusze kształtowania się warunków bezpieczeństwa

Wymiary środowiska bezpieczeństwa:

- *globalny* – pozytywny (postęp polityczny, społeczny i gospodarczy) i negatywny wpływ globalizacji (fragmentacja bezpieczeństwa); wzrost zapotrzebowania na surowce, żywność i wodę; istnienie konfliktogennych ognisk zapalnych; erozja reżimu nieprolifracji; zagrożenia terrorystyczne i ich przeniesienie do cyberprzestrzeni oraz słabnięcie roli organizacji międzynarodowych;
- *regionalny* – cztery determinanty bezpieczeństwa: NATO, UE, strategiczna obecność USA, relacje z Rosją. **NATO** podstawowym gwarantem bezpieczeństwa Polski; wyzwanie – konsolidacja Sojuszu wokół gwarancji obrony zbiorowej. **UE**: zagrożenie – kryzys strefy euro, wyzwanie – rewitalizacja WPBiO. **USA**: wyzwanie – utrzymanie zaangażowania w Europie mimo strategicznego przesunięcia ku regionowi Azji i Pacyfiku. **Rosja**: szansa i wyzwanie – budowanie kooperatywnego bezpieczeństwa i partnerstwa z Polską i Sojuszem; ryzyko/zagrożenie – kryzys wzajemnego zaufania. Kryzysy – obszar poradziecki i Bałkany Zachodnie;
- *krajowy* – zagrożenie militarne na dużą skalę mało prawdopodobne, istnieją jednak ryzyka związane z możliwością grożenia użyciem przemocy. Zagrożenia: dekapitalizacja infrastruktury, sytuacja demograficzna. Wyzwania: zapewnienie niezakłóconego rozwoju gospodarczego, stabilnej sytuacji finansowej i dalekosiężnej, spójnej polityki społecznej. Szansa: eksploatacja gazu łupkowego.

Scenariusze kształtowania się warunków bezpieczeństwa:

- *integracyjny* – z przewagą pozytywnych i pożądaných zjawisk i tendencji;
- *dezintegracyjny* – z przewagą niekorzystnych i niebezpiecznych zjawisk zewnętrznych i wewnętrznych;
- *ewolucyjny* – kontynuacja względnej równowagi negatywnych i pozytywnych zjawisk.

3. Strategia operacyjna (koncepcja działań strategicznych) – możliwe opcje

Opcje strategii operacyjnej:

- *opcja maksymalnego umiędzynarodowienia* działań na rzecz bezpieczeństwa Polski, związana z przesunięciem priorytetów na działania pozamilitarne;
- *opcja autarkii strategicznej* (samodzielności i samowystarczalności) – zakłada zdecydowane wzmocnienie samodzielności działania państwa w sferze bezpieczeństwa w kontekście kryzysu kooperatywnej polityki bezpieczeństwa w Europie i we wspólnocie transatlantyckiej;
- *opcja zrównoważonego umiędzynarodowienia i usamodzielnienia* bezpieczeństwa Polski – zakłada wzmacnianie więzi sojuszniczych oraz relacji dwustronnych z najważniejszymi partnerami i uwiarygodnienie przez to zewnętrznych filarów bezpieczeństwa z jednoczesną gotowością do samodzielnego działania w sytuacjach, w których pełna wiarygodność sojusznicza może okazać się problematyczna.

Priorytety strategii operacyjnej:

- utrzymanie własnej determinacji i gotowości do działania w pełnym spektrum dziedzin, obszarów i sektorów bezpieczeństwa narodowego, z priorytetowym traktowaniem tych, w których sojusznicze (wspólne) działanie może być utrudnione;
- umacnianie międzynarodowej wspólnoty bezpieczeństwa przez pogłębianie opartych na wspólnocie interesów procesów integracyjnych w Europie;
- wspieranie i selektywny udział w przedsięwzięciach zapobiegających powstaniu nowych źródeł zagrożeń lub rozprzestrzenianiu się już istniejących kryzysów w wymiarze ponadregionalnym.

4. Strategia preparacyjna (koncepcja przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego) – możliwe opcje

Opcje strategii preparacyjnej:

- *opcja umiędzynarodowienia* systemu bezpieczeństwa narodowego podkreśla przygotowanie systemu bezpieczeństwa narodowego, którego priorytetem jest maksymalne wykorzystanie szans wynikających ze współpracy międzynarodowej;
- *opcja usamodzielnienia* systemu bezpieczeństwa narodowego oznacza konieczność przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego, którego priorytetem jest maksymalizacja narodowego potencjału bezpieczeństwa;
- *opcja zrównoważonego integrowania* systemu bezpieczeństwa narodowego podkreśla przygotowanie systemu bezpieczeństwa narodowego do wykorzystywania zarówno szans wynikających ze współpracy międzynarodowej, jak i racjonalnie umacnianych zdolności sukcesywnie integrowanego narodowego potencjału bezpieczeństwa.

5. Zasadnicze rekomendacje Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego

1) Operacyjne:

- za punkt wyjścia w identyfikowaniu interesów narodowych i celów strategicznych w sferze bezpieczeństwa przyjąć interesy konstytucyjne (art. 5);
- w planowaniu działań w sferze bezpieczeństwa kierować się ewolucyjnym scenariuszem kształtowania się środowiska bezpieczeństwa;
- jako główny kierunek strategii operacyjnej przyjąć opcję zrównoważonego umiędzynarodowienia i usamodzielnienia w działaniach zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa;
- w 2013 r. wydać nową Strategię Bezpieczeństwa Narodowego, w 2014 r. – Polityczno-strategiczną dyrektywę obronną, a w 2015 r. – uruchomić drugi SPBN. Jednocześnie, w ślad za dyrektywą, zaktualizować plan użycia Sił Zbrojnych RP oraz operacyjne plany funkcjonowania ministerstw, województw i samorządów w czasie zagrożenia i wojny, przy jednoczesnym zintegrowaniu ich z planami zarządzania kryzysowego.

2) Preparacyjne:

a) na poziomie legislacyjnym (bez zmian w obowiązującej Konstytucji) – przyjęcie lub znówelizowanie ustaw:

- o kierowaniu bezpieczeństwem narodowym – cel: doprecyzowanie roli władz państwowych w zintegrowanym systemie bezpieczeństwa narodowego w czasie pokoju, zagrożenia i wojny, w tym także w stanach nadzwyczajnych; zapewnienie funkcji kierowniczo-koordynacyjnej na poziomie ponadresortowym;
- o stanie wojennym – cel: doprecyzowanie roli i kompetencji naczelnego dowódcy Sił Zbrojnych;
- o ratownictwie i ochronie ludności – cel: formalnoprawna synergia aktywności społecznej i właściwych instytucji państwa;
- o obronności (powszechnym obowiązku obrony) – cel: zastąpienie ustawy o powszechnym obowiązku obrony (uregulowanie kwestii dotyczących realizacji konstytucyjnego obowiązku obrony ojczyzny oraz zadań i zasad funkcjonowania Sił Zbrojnych RP);
- o służbach specjalnych – cel: konsolidacja służb, określenie wspólnej pragmatyki, uporządkowanie kompetencji i uzyskanie interoperacyjności służb; stworzenie centrum integracji informacji specjalnych;

- o czynnościach operacyjnych – cel: zdefiniowanie procedur i kompetencji w stosowaniu technik operacyjno-rozpoznawczych;
- o urzędzie ministra obrony narodowej – cel: reforma systemu dowodzenia i kierowania SZ RP;
- o utworzeniu zintegrowanej uczelni wojskowej oraz ponadresortowej uczelni bezpieczeństwa narodowego (Akademii Bezpieczeństwa Narodowego) – cel: konsolidacja wyższego szkolnictwa wojskowego.

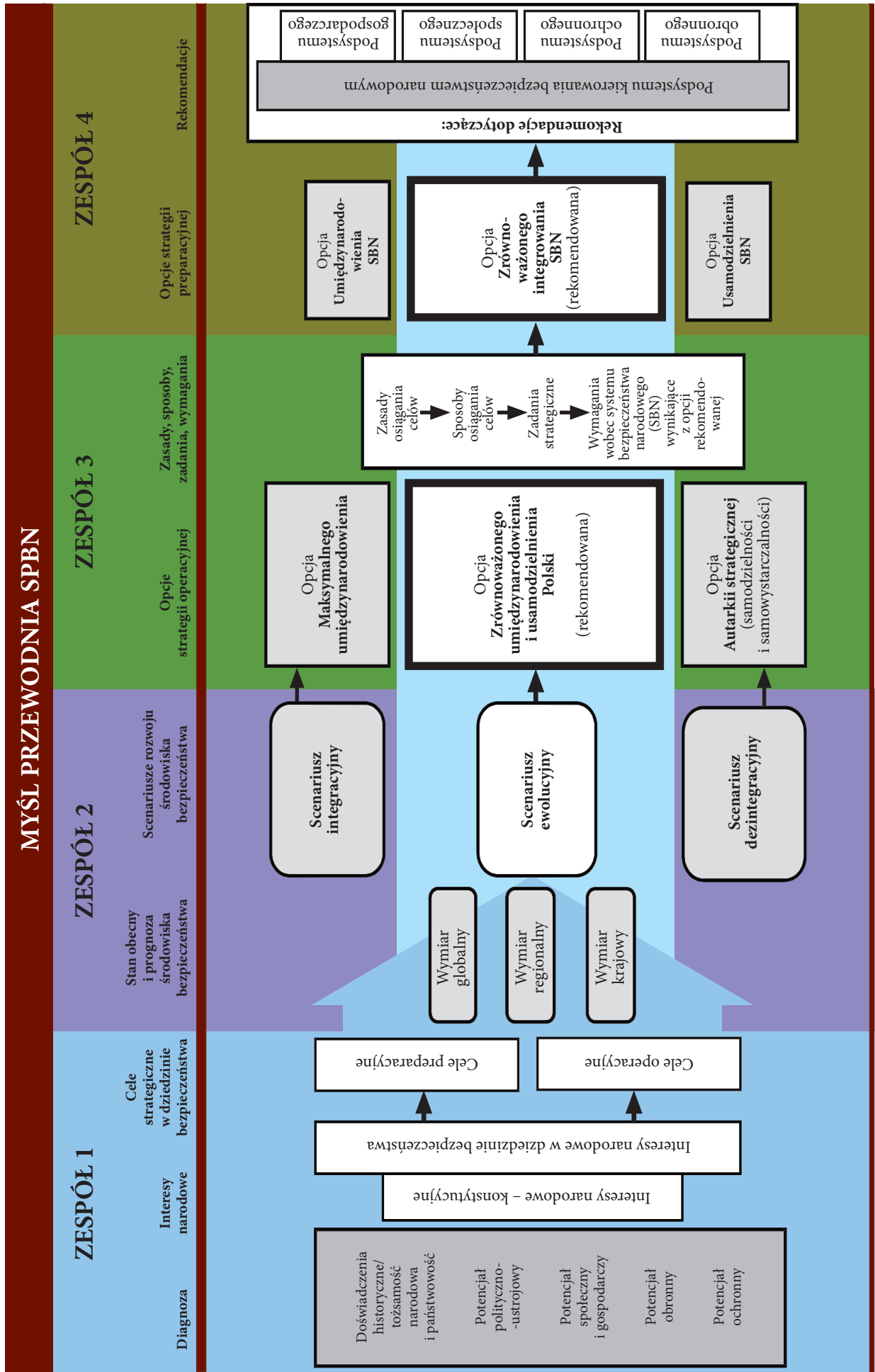
b) na poziomie decyzji władzy wykonawczej (Prezydent, Rada Ministrów, ministrowie):

- utrzymanie w wieloletniej perspektywie budżetu obronnego na poziomie 1,95 proc. PKB;
- konsolidacja organizacyjna i dyslokacyjna Sił Zbrojnych RP oraz konsekwentna realizacja priorytetów modernizacyjnych (obrona powietrzna, w tym przeciwrakietowa; mobilność śmigłowcowa wojsk lądowych; z informatyzowane systemy walki);
- utworzenie komitetu Rady Ministrów do spraw bezpieczeństwa narodowego (rządowego komitetu bezpieczeństwa narodowego) wraz z obsługującym go koncepcyjno-koordynacyjnym rządowym centrum bezpieczeństwa narodowego (RCBN – na bazie obecnego Rządowego Centrum Bezpieczeństwa);
- przyjęcie wieloletniego programu rozwoju (transformacji) systemu bezpieczeństwa narodowego (na bazie dotychczasowego programu pozamilitarnych przygotowań obronnych).

c) ewentualne zmiany konstytucyjne:

- wyeliminowanie niektórych zbyt szczegółowych, jak na ustawę zasadniczą, zapisów, nadając im charakter generalnych norm konstytucyjnych (za nadmiernie szczegółowe należałoby uznać np. literalne wymienianie konkretnych nazw instytucji, np. szef Sztabu Generalnego WP, dowódca rodzajów Sił Zbrojnych);
- zrezygnowanie z odrębnej funkcji naczelnego dowódcy Sił Zbrojnych na czas wojny lub co najwyżej przewidzenie jej tylko fakultatywnie. W razie utrzymania tej funkcji jako konstytucyjnej – zapewnienie prawnej możliwości wskazania już w czasie pokoju osoby przewidzianej do jej objęcia na wypadek wojny;
- usunięcie niejasności konstytucyjnej co do podległości Sił Zbrojnych RP w czasie wojny ministrowi obrony narodowej;
- jednoznaczne, bezwarunkowe określenie organu kierującego obroną państwa w czasie wojny. Kompetencje w tym zakresie nie powinny być dzielone z innym organem (zasada jednolitości kierowania w warunkach wojny);

- gdyby miała być utrzymana właściwa dla czasu pokoju zasada współdziałania dwóch organów (Prezydenta i Rady Ministrów), w tym jednego kolektywnego, w kierowaniu obroną państwa – nadanie konstytucyjnie Radzie Gabinetowej kompetencji organu właściwego do zapewnienia tego współdziałania. W skład Rady Gabinetowej czasu wojny powinni dodatkowo być włączeni marszałkowie Sejmu i Senatu, jako potencjalni następcy Prezydenta;
- gdyby ewentualna nowelizacja Konstytucji RP zmierzała do zmiany obecnego modelu ustrojowego na prezydencki lub gabinetowy, należałoby:
  - w modelu prezydenckim – zmienić formułę Rady Bezpieczeństwa Narodowego z organu wyłącznie doradczego na konstytucyjny organ doradczo-koordynacyjny albo przekształcić w takowy Radę Gabinetową;
  - w modelu gabinetowym – w ogóle zrezygnować z konstytucyjnego usytuowania Rady Bezpieczeństwa Narodowego.

6. Wykaz osób zaangażowanych w SPBN

I. KOMISJA SPBN:

Przewodniczący

Stanisław KOZIEJ

Zastępca – Szef Sztabu

Zdzisław LACHOWSKI

Zastępca Szefa Sztabu

Kazimierz SIKORSKI

Zespół Interesów Narodowych i Celów Strategicznych

Przewodniczący

Janusz ONYSZKIEWICZ

Zastępca

Stanisław ZAJAS

Członkowie

Andrzej AJNENKIEL

Agnieszka BÓGDAŁ-BRZEZIŃSKA

Tadeusz CHABIERA

Robert KŁOSOWICZ

Dariusz KOZERAWSKI

Krzysztof KOZŁOWSKI

Dariusz MICHALIK

Julian SKRZYP

Mirosław SUŁEK

Maria WĄGROWSKA

Justyna ZAJĄC

Ryszard ZIĘBA

Koordynator

Łukasz POLINCEUSZ

Zespół Oceny Środowiska Bezpieczeństwa

Przewodniczący

Jerzy M. NOWAK

Zastępca

Edward HALIŻAK

Członkowie

Adam BALCER

Edward KIREJCZYK

Stanisław PARZYMIES

Marek PIETRAŚ

Witold SKOMRA

Andrzej TOWPIK

Koordynatorka

Ewa MAZUR-CIEŚLIK

Zespół Koncepcji Działań Strategicznych

Przewodniczący

Paweł ŚWIEBODA

Zastępca

Tomasz ALEKSANDROWICZ

Członkowie

Bolesław BALCEROWICZ

Bartosz BOLECHÓW

Jarosław GRYZ

Janusz URBANIAK

Katarzyna ŻUKROWSKA

Koordynatorka

Anita KRZYŻANOWSKA

Zespół Systemu Bezpieczeństwa Narodowego

Przewodniczący

Andrzej KARKOSZKA

Zastępca

Maciej MARSZAŁEK

Członkowie

Franciszek ADAMCZYK

Ryszard DĄBROWA

Krzysztof JANIK

Mariusz KAŻMIERCZAK

Waldemar KITLER

Arkadiusz LETKIEWICZ
Jerzy S. OŁĘDZKI
Jacek PAWŁOWSKI
Andrzej K. RYCHARD
Grzegorz SOBOLEWSKI

Koordinator

Sławomir KAMIŃSKI

Zespół Doradczo-Konsultacyjny

Jerzy BAHR
Tadeusz BAŁACHOWICZ
Ireneusz BIL
Włodzimierz CIMOSZEWICZ
Olgierd DZIEKOŃSKI
Marek GOLISZEWSKI
Henryk GORYSZEWSKI
Piotr GULCZYŃSKI
Andrzej HALICKI
Grzegorz KOSTRZEWA-ZORBAS
Roman KUŹNIAR
Ryszard ŁUKASIK
Wojciech MATERSKI
Tadeusz MAZOWIECKI
Stefan NIESIOŁOWSKI
Władysław ORTYL
Zbigniew PISARSKI
Antoni PODOLSKI
Roman POLKO
Jerzy PRUSKI
Janusz REITER
Adam Daniel ROTFELD
Janusz SEPIOŁ
Bartłomiej SIENKIEWICZ
Marek SIWIEC
Aleksander SMOLAR
Anna SZYMAŃSKA-KLICH
Stanisław WZIĄTEK
Marcin ZABOROWSKI

Koordinator

Andrzej JUSZCZAK

SZTAB KOMISJI:

Magdalena ADAMCZUK
Agnieszka ADAMUSIŃSKA
Marek AJNENKIEL
Lucjan BĘŁZA

Monika BIERNAT
Adam BRZOZOWSKI
Paulina CALIŃSKA
Marek CIECIERA
Maciej CZULICKI
Michał GRZELAK
Dominik JANKOWSKI
Andrzej JÓŹWIAK
Czesław JUŻWIK
Lech KONOPKA
Mariusz KOWALSKI
Waldemar KOZICKI
Łukasz KULESA
Witold LEWANDOWSKI
Krzysztof LIEDEL
Joanna MAJ-MARJAŃSKA
Mieczysław MALEC
Radosław MARCINIAK
Wiesław MOLEK
Jarosław PADZIK
Paulina PIASECKA
Paweł PIETRZAK
Katarzyna PRZYBYŁA
Przemysław SIEJCZUK
Kamil SOBCZYK
Karol STEC
Marek SURMAŃSKI
Albert TARAS
Janusz TOMASZEWSKI
Paweł TUROWSKI
Ryszard ZAKRZEWSKI

II. EKSPERCI WSPIERAJĄCY KOMISJĘ SPBN:

Andrzej BARCIKOWSKI
Michał BARTOSZCZE
Małgorzata J. CZURYK
Jarosław ĆWIEK-KARPOWICZ
Andrzej DAWIDCZYK
Janusz DAWIDZIUK
Mariusz DĄBEK
Lech DRAB
Robert GAŁĄZKOWSKI
Tomasz GOBAN-KLAS
Ryszard GROSSET
Przemysław GUŁA
Tomasz HYPKI

Krystyna IGLICKA
Alicja JASKIERNIA
Paweł KĘPKA
Leon KIERES
Maciej KLIMA
Tadeusz KOCZKOWSKI
Jerzy KONIECZNY
Mariusz KOSIERADZKI
Cezary KOŚCIELNIAK
Ligia KRAJEWSKA
Stanisław LIPIŃSKI
Wojciech ŁUCZAK
Stanisław MAJCHERCZYK
Grzegorz MAKOWSKI
Ewa MAŃKIEWICZ-CUDNY
Tomasz MICHALAK
Grzegorz MOZGAWA
Andrzej MROCZEK
Mariusz NEPELSKI
Andrzej PIECZYWOK
Katarzyna PISARSKA
Paweł PONCYLJUSZ
Krzysztof PROKOP
Jan PYRCAK
Maciej PYZNAR
Mariusz-Jan RADŁO
Mariusz RUSZEL
Marcin SAKOWICZ
Cezary SOCHAŁA
Ewa SZAFARCZYK
Joanna SZEWCZYK
Tomasz SZEWCZYK
Marek ŚCIAŻKO
Jacek TOMKIEWICZ
Agata TYBURSKA
Jan WIDACKI
Andrzej M. WILK
Mariusz WITCZAK
Przemysław ZALESKI
Sławomir ZALEWSKI
Krzysztof ŻMIJEWSKI